

Kes on need Eesti inimesed, kelle teod ja mõtted meie 2021. aastat vormisid?

Kohati oleks nagu koroonaga alanud uus ajaarvamine, kus puuduvad tavapärased pidepunktid, nagu koolipäevad ja argipäevad, ning vabadus valida kontserti, etendust või kõrtsi ning planeerida puhkust ja reisi. 2021. aastale joone ümber tõmbamine vajab korralikku faktikontrolli, millega see aasta algas, ja ega täpselt veel ei tea, millega lõpeb. Nendel lehekülgedel nimetatud inimesed moodustavad Postimehe toimetuste koostöös sündinud ülevaate eestlastest, kes lõppeval aastal pildil olnud ning meie ühiskonda ühel või teisel moel mõjutanud. Kedagi ei ole millegi järgi ritta pandud ja kui peaks need nii erinevad karakterid mingisuguse ühise nimetaja alla koondama, siis tuleb tõdeda, et tegemist on inimestega, kes jaksavad. Kes ei ole löönud käega ei endale ega Eestile.

Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart.

Sander Ilvest

Mihhail Kõlvart

Kõlvarti komistuskivi

Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart (KE) sai äsjastel valimistel 27 270 häält. Nii tugevat rahva mandaati pole just paljudel poliitikutel ette näidata. Oponendid tänitavad, et Kõlvart tahab meelega riigivõimule vastanduda. Eredaima näitena tuuakse Tallinna koolide osalisele distantsoõppele saatmine ajal, kui haridusminister Liina Kersna tahtis koole iga hinna eest avatuna hoida. Tegelikult on asi pigem selles, et Kõlvart vaatas enda käsutuses olevaid andmeid ja otsustas nende põhjal teisiti. Teiste sõnadega, Tallinna linnapea ei karda teha ebapopulaarseid otsuseid, kui need tema meelest on õiged.

Lähitulevikus on tema teel aga tõeline komistuskivi – see on rahvusoper Estonia juurdeehituse nurgakivi. Riigikogu on otsustanud, et Tammsaare park tuleb täita uue operimajaga. UNESCO Eesti esindus, riigi ja Tallinna muinsuskaitse on selle vastu, pealegi tuleks selle teostamiseks muuta mitut olulist õigusakti. Võimukoridorides sahistatakse, et linnapeale ei meeldi

postimees.ee

Rahvusoper Estonia
Estonia teater
Teater

sugugi mõte alles hiljuti raske raha eest korda tehtud pargiosa ohverdamisest pomposse ehitise rajamiseks. Estonia juhtkond lobistab praegu nii, et pihik lõhki, ja üritab avalikku arvamust enda poole kallutada.

Nii saamegi lähitulevikus näha, kas Tallinna linnapea jääb endale kindlaks või annab juurdeehituse pooldajatele järele ning kaotab oma näo. Uwe Gnadenteich

Peaminister Kaja Kallas.

Madis Veltman

Kaja Kallas

Kriisist kriisi

Palju aastaid on Kaja Kallase (RE) teekond poliitikas olnud katkematu edulugu. Riigikogu liige. Euroopa parlamendi liige. Kasvavad häältesaagid. Eesti kõige populaarsem poliitik. Siis Reformierakonna juhi koht ja selle aasta algusest ka peaminister.

Nüüd on Kallas peaaegu aasta otsa valitsenud. Reformierakonna ja tema enda isiklik reiting on langenud. Paljud on pettunud ja kritiseerivad. Ka omadelt on tulnud teravaid sõnavõtte. Tõenäoliselt möönavad isegi need, kellele peaminister meeldib, et pole läinud nii, nagu loodeti.

Realistlikult vaadates on aga keeruline hinnata, kui palju on selles kõiges Kallase enda süüd ja kui palju lihtsalt ebaõnne ning kontrollimatuid välistegureid. Koroonakriis. Elektri hind. Inflatsioon. Kriis kriisi otsa. Mingis mõttes ripub Kallase poliitiline saatus juuksekarva otsas.

Igal juhul on Kaja Kallase tegutsemise analüüsimisest saanud üks poliitikavaatlejate lemmikteema. Ausalt öeldes on suuresti tegu intellektuaalse masturbeerimisega, midagi uut pole öelda. Ainuke mõõdupuu on aeg. Kas ajalugu hindab Kaja Kallase valitsemist õnnestumise või läbikukkumisena, näitab ainult aeg.

Mikk Salu

Rahandusminister Keit Pentus-Rosimannus.

Maiis Ollino

Keit Pentus-Rosimannus

Comeback kid*

Sellel aastal tuli Keit Pentus-Rosimannus (RE) tagasi suurde poliitikasse. Temast sai rahandusminister Kaja Kallase valitsuses. Pärast Autorollo skandaale ja juriidilisi vaidlusi hoidis ta ennast teadlikult tagaplaanile. Nüüd on see läbi.

Augustis juhtus teine oluline sündmus. Pentus-Rosimannus sünnitas esimese lapse – tütre. Võib-olla on see liiga isiklik teema, aga kuna tipp-poliitik on ise vabalt eksponeerinud nii beebiootust kui ka lapsesaamist, võib ikka meelde tuletada.

Rahandusministri vaatenurgast pole olnud lihtne aasta. Eelmised valitsused elasid üle jõu. Kulutasid rohkem, kui maksudega sisse töid. Pentus-Rosimannus hakkas rääkima kärpimisest. Siis tuli suvi ja järsku, mõnevõrra ootamatult, selgus, et Eesti majandus on teinud märkimisväärselt kiiret kasvu. Isegi nii kiiret, et maksutulud kasvasid kõvasti ja eelarveauk polegi nii suur, kui alguses kardeti. See ei tähenda, et kärpimisest täielikult pääseb. Lihtsalt on natuke kergem. Suure finantskriisi ajal, kui Andrus Ansipi valitsus eelarvet kõvasti kärpis, siis rahvale see meeldis. Vähemalt, kui mõõta selle järgi, et Reformierakonda premeeriti järjekordse valimisvõiduga. Seekord pole kärpejutt rahvale aga nii hästi peale läinud. Isegi kui see ei mõjuta Pentus-Rosimannuse personaalset renomeed, ootab tema parteid ees keeruline valimishooaeg.

*Tagasituleku laps

Mikk Salu

Riigikogu esimees Jüri Ratas külastas Viljandimaad ning pidas Viljandi gümnaasiumis õpilastele külalistunni.

Elmo Riig

Jüri Ratas Kibestunud ekspeaminister

Peaminister Jüri Ratase (KE) aasta jäi lühikeseks. Juba 12. jaanuaril oli tema ametiaeg Porto Franco altkäemaksuskandaali

tõttu otsakorral. Sellele ta ise vastu ei pusinud ning astus mõni tund hiljem tagasi. Ta suutis küll osavalt erakonnale võimu säilitada ja maanduda riigikogu esimehe kohale, kuid ega see jamade lõpp ei olnud.

Ratasele, kelle ümmargust juttu suudab genereerida ka arvuti, meeldib hirmsasti rääkida teisest õhkkonnast. Erakonna esimehena oli tema aasta kahtlemata tõine: pidevalt tuli klattida Keskerakonna korrupsiooni jamasid.

Jamasid oli nii palju, et Ratas ei jõudnudki alati kõike kommenteerida ja erakonna põhikõneisikuna pidi tihti esinema Jaanus Karilaid. Karilaid, kes sai keskfraktsiooni juhiks, üllatus-üllatus, Mailis Repsi hüvedeskandaali tõttu.

Silmanähtavalt üritas Ratas endale teha presidendikampaaniat, aga ka see jäi ta enda «joogid autosse» skandaali tõttu katki.

Kuigi Kaja Kallas on ekspeaministrit valitsusse kutsunud, pole Ratas tahtnud minna. Ta näitab kibestumuse märke ja on üks valitsuse põhioponente. Ratas on loopinud valitsusele kaikaid kodaratesse nii koroonalukorra kui ka energiahindade asjus. Pole märke, et Ratase vastutegevus järgmisel aastal lõppeks. Henry-Laur Allik

Eesti 200 juht Kristina Kallas.

Dmitri Kotjuh/Järva Teataja

Kristina Kallas Ees ootab tõestamise aeg

Mingis mõttes on Kristina Kallasel (Eesti 200) lihtne. Kritiseeri kõike, mida valitsus teeb. Ütle veel aeg-ajalt sugereeriva häälega otsa «Aga meil on pikk plaan» ja oledki omadega mäel. Samas tuleb Kallast tunnustada. Tema juhitud Eesti 200 ei ole enam väga noor partei ja objektiivselt võttes pole erakond ju mitte kui midagi korda saatnud. Kolm aastat tagasi, kui nad napilt riigikogust välja jäid, oli ka oht, et sellega ongi kõik. Kui sisulises poliitikas ei olda, kes see siis ikka viitsib, väsitakse, tähelepanu läheb mujale, liidritel tulevad uued huvid ja uued karjäärid. Sellistes oludes hoida värskust, publiku tähelepanu ja toetajate entusiasmi on saavutus omaette. Seda on Kristina Kallas suutnud. Eesti 200 on endiselt pildil. Reitingud on head.

Viimastel kohalikel valimistel oldi mõõdukalt edukad ja saadi mitmel pool volikogusse. Ühesõnaga, vundament on olemas. Järgmisel aastal hakatakse valmistuma uuteks riigikogu valimisteks. See on see koht, kus Kristina Kallas peab näitama, mida tema partei tegelikult suudab. Mikk Salu

EKRE esimees Martin Helme.

Mihkel Maripuu

Martin Helme

Aasta liberaal 2021?

Pealkiri võib kõlada õrritava provokatsioonina. Tegelikult oleks selle nõnda tajumine pisut lihtsakoeline tõlgendus.

Demokraatia ajaloos on erakondadele meeldinud end määratleda konkreetsete ideoloogiatega. Ja see on igati mõistetav: ühiskond kipub kas alateadlikult või selgesõnaliselt kalduma lihtsustatud maailmakäsitluste poole. Nii võtab avalikkus erakondade enesemääratluse avasüli ja tunnustavalt kaasa noogutades vastu. Näiteks Eesti 200 ja Vabaerakond, kel on maailmavaatelse enesemääratlusega raskusi tekkinud, on teeninud ka vastavat kriitikat.

Aga kujutlus ideoloogiatest kui millestki, mis on paindumatu ja muutmatute piiridega, on pettekujutelm. Näiteid on läbi ajaloo tohutult. Mainiks praegu vaid, et orjandusele panid USAs lõpu vabariiklased, mitte demokraadid.

Aga 2021. aastal Eestis on kõnekaim Martin Helme (EKRE) juhtum. Jätame kõrvale isegi asjaolu, et valitsuses olles paistsid Helme ja EKRE pandeemia haldamisel silma nn kõva käe pooldajana. Nüüd, piirangu- ja vaksineerimisvabaduse eest võideldes on Helme hoopis süüdistanud oma liberaalse maailmavaatega poliitilisi vastaseid illiberaalsuses. //Juba klišeelikuna kõlav sedastus, et ühtede jaoks terrorist võib teistele olla vabadusvõitleja, jõudis piltlikul kujul tänavu veel hägusemasse sfääri.//

Kas Martin Helme silmis on 2021. aasta Eestis liberaalsuse kehand Martin Helme ja EKRE? Meinhard Pulk

Haridus- ja teadusminister Liina Kersna.

Remo Tõnismäe

Liina Kersna

Peaministrite kõrval optimistlik

«Tema avatus, rõõmsameelsus ja optimism,» kirjeldas mulle ühe Tallinna kooli õpetaja haridus- ja teadusminister Liina Kersnat (RE). Samasuguste iseloomujoontega käis ta Eesti haridustooteid müümas Dubai EXPO-l. Juttude ja naeratuse järgi läks seal hästi.

Kindlasti paljud inimesed guugeldasid kiirelt, kui Liina Kersnast sai minister: «Kas ta on Vahur Kersnaga kuidagi seotud?» Poliitikahuvilistele ja ajakirjanikele ei jäänud aga märkamata, et lisaks sellele, et Liina Kersna sai koha peaminister Kaja Kallase (RE) kõrval, oli ta ka endise peaministri Andrus Ansipi (RE) nõunik. Haridus- ja teadusminister Liina Kersna on ise öelnud, et nii Vahur Kersna kui ka Andrus Ansip olid need inimesed, kes on tema saatust muutnud.

Liina Kersna ei karda asuda võitlusse ka Mihhail Kõlvartiga (KE), kes on kindel otsustaja. Nimelt viis Kõlvart Tallinnas osa klassid kolmanda koroonalaine ajal distantsõppele. «Kõlvart on ka varem teinud valitsusest erinevaid otsuseid,» märkis Kersna. Ja alles pärast seda hakkas seda lauset ütlema ka peaminister Kaja Kallas. Kersna tegeleb ka ministeeriumi muutmisega: tähtsad ametnikud elavad kõik Tallinnas ning suunaks on võetud ministeeriumi kolimine Tallinna, rohkelt töösuhete lõpetamisi.

Loora-Elisabet Lomp

Narva linnapea Katri Raik.

Sander Ilvest

Katri Raik

Superpoliitik Raik

«Õnne 13» oleks kõige vaadatum seriaal Eestis, kui see kirjeldaks Narva poliitelu. Aga mitte seda, mis oli mõni aasta

tagasi. Ikka seda, kui Katri Raik sinna läks, sest siis algas uus epohh. Katri Raik astus võitlusse ainujõuga Narvas – Keskerakonnaga. Ta alustas väikeste muutustega: lasteaedades ei pea olema direktoril mitu kohusetäitjat, eriti kui nad kõik on sugulased. Ei pea olema juhte, kes on seal juba üle kümne aasta olnud. Aga see ärritab. Keda ei ärrita muutused? Kõiki ärritavad. Ja nii sai Narvas alguse oma poliitseebiooper.

«Narva tahab muutuda,» kordas Raik terve KOVi valimiste aja. Ja superpoliitik Raik tuli, tegi ja võitis. Ta küll ei saanud linnapeaks otsekohe, kuid läks paar kuud ja lõpuks sai ikka. «Mõtles ise, kõnnid mööda linna, aga vastu jalutavad riigiametnikud, noored emad, memmed ja stiilsed taadid. Ja siis mõtled, et näe, iga neljas hääletas minu poolt. No väheke uhkeks teeb, aga seda hullem on muidugi ka vastutus,» rääkis Raik oktoobris Juku-Kalle Raidile.

Aga kes siis ei tahaks endale linnapead, kes sõidab vaktsineerimisbussiga mööda Narvat ja uurib, miks inimesed ei soovi end vaktsineerida? Looa-Elisabet Lomp

Kaitseväe juhataja Martin Herem.

Mihkel Maripuu

Martin Herem

Pühendunud väejuht

Martin Herem on esimene Eesti kaitseväe juht, kes on saanud kogu oma sõjalise ettevalmistuse Eestis ning kelle sõjaväeline karjäär on kulgenud ka ainult kodumaal. Ta on kui Eesti kaitsetahte ja -võime sümbol, olles kahe Vabadussõjas Vabadusristi saanud võitleja pojapoeg.

Tema elu- ja töökäik on olnud sirgjooneline, nagu usaldusväärse sõjamehe elutee peabki olema. Ta on sõda vahetult näinud Iraagi missioonil teenides, kuid oma julgust ja otsustusvõimekust on saanud näidata ka rahuaegses Eestis. Tosin aastat tagasi Padaorgu lumetormi kätte jäänud sadade inimeste päästmine omal vastutusel tegutsedes on üks näiteid ja saanud julgustavaks legendiks.

Kaitseväe sõjalise ettevalmistamise pärast ei ole meil Heremi

juhtimise all vaja muret tunda. Ta on tunnustatud professionaal ja pühendab Eesti riigikaitse nii-öelda kõva poole tugevdamisele täielikult. Kuid tänapäeva maailmas on ka pehme pool ehk rahva hingeline ja vaimne valmisolek vähemalt sama olulised. Kaitseväe orkestri ühe käeliigutusega kaitseväge leivalt maha arvamine on jätnud Heremist mulje, et ta seda teist riigikaitse poolt eriti ei mõista. Aimar Altosaar

Terviseameti juhi kohusetäitja Mari-Anne Härma.

Madis Veltman

Mari-Anne Härma Rahulikult räägib, aga kuulavad kõik

Merike Jürilo, Üllar Lanno, Martin Kadai, Ester Öpik – juhtivad terviseametnikud, kelle pandeemia on ametist välja söönud, kuid on ka üks pandeemia algusest ametis olnu, kes pole kuhugi kadunud. Tema on Mari-Anne Härma, terviseameti peadirektori kohusetäitja. Pärast neid aastaid mõtleme kõik kindlasti, kes üldse tahab terviseameti peadirektoriks saada. Ja näemegi siin olukorda, kus Tanel Kiik (KE) on Härmat küll moosinud, et temast võiks järgmine peadirektor saada, aga ei, ta on sellest keeldunud. Õige ka, Härma on ju see inimene, kes nägi Lanno tõuse ja mõõnu kõrvalt.

Ometi on Härma ametnik, kes ei karda vaikselt, väga rahulikus tempos panna ritta sõnu, mis räägivad valitsuse soovidele vastu. Nii oleme kuulnud teda mitmel korral, kui ministrid on hakanud kuulutama koroonapiirangute leevendusi, vaikselt ning selgelt ütlemas, et leevendusteks on veel liiga vara. Kui ühel päeval räägivad Kaja Kallas (RE) ja Tanel Kiik, et võib-olla hakkame muutma kellaajalisi piiranguid, siis meenutab Härma järgmisel päeval tervele Eestile, et kolmanda koroonalaine alguses me ütlesime, et enne leevenduste tegemist võiks haiglaravi vajadus langeda alla 200 inimese. Seda pole aga juhtunud.

Muide, Härmale meeldib raamatuid lugeda. Oma tuttavate kinnitusel tegi ta vähemalt enne koroonapandeemia algust loetud raamatute arvult silmad ette Mart Juurele. Loora-Elisabet Lomp

Varro Vooglaid.

Sander Ilvest

Varro Vooglaid

Andekas ja vastuoluline

Eesti arvamusliidrite edetabeli tippu tõusnud Varro Vooglaid ei jäta kedagi ükskõikseks. Aktiivselt ägekonservatiivseid väärtusi toetav katoliiklik usumees ja jurist on viimastel aastatel kujunenud ka ajakirjanduse lemmikuks. Kui ta kutsub üles pühale sõjale soovõrdse abielu või vaktsineerimise vastu, siis kuulatakse teda kirglikult nii vastaste kui ka pooldajate hulgas.

Hea abikaasa ja seitsmelapselise perega õnnistatud Vooglaid võiks olla oma vaimuannete ja sõnalise võimekuse poolest ühiskonna ühendaja. Temas on sisu olla sotsiaalsete rühmade ja poliitiliste jõudude ülene rahvajuht, nagu olid oma parimatel aegadel Jaan Tõnisson ja Konstantin Päts.

Kuid äärmusparempoolsesse sektorisse kinni jäänuna lõhub ta oma sõnaseadmiskusega ühiskonda, mitte ei sidusta seda. Meile kõigile oleks kasulik, kui ta tutvuks oma targa isa Ülo kõigi töödega, mitte ei jääks pidama vaid vana Vooglaiu aastakümneid tagasi koostatud demagoogiliste võtete krestomaatiasse. Seda on Varro Vooglaid juba veenvalt näidanud, kuidas lihvitud sorava jutuga väitlejaid segadusse ajada. Kuidas aga lõhestuvat ühiskonda taas sidustada ja igaühele lootust anda, peaks olema kristlastele ja rahvuslastele palju sobivam väljakutse. Aimar Altosaar

Esimese Eesti naisena Mount Everesti tippu jõudnud Krisli Melesk.

Mihkel Maripuu

Krisli Melesk

Vapper tipuvallutaja

Maailma kõrgeimasse mäetippu jõudmine pole jalutuskäik pargis. Seda on omal nahal kogunud nii 8848,86 meetrit kõrge Sagarmāthā (selle nimega teatakse Džomolungmat ehk Mount Everesti Nepalis) tipus varem käinud kolm Eesti meest kui ka tänavu 23. mail sama tempu korranud esimene Eesti naine –

Krisli Melesk.

End parajaks pähkliks nimetav Melesk rääkis hiljem, et võttis mäel olles igat päeva sellisena, nagu see tuli. «See oli minu jaoks suur enesetõestamine. Tuli ette päevi, mil olin valmis alla andma, ja nendel hetkedel mõtlesingi: ma pean endale tõestama, et suudan,» meenutas sihikindel naine ja avaldas lootust, et suudab oma teoga kedagi inspireerida.

Kodumaale naastes polnud Krisli Meleskil lennujaamas olümpiavõitjale sarnast rahvarohket vastuvõttu, vaid tulid kõige lähedasemad inimesed: onu ja onupoeg, elukaaslane ning Meleskit üksi kasvatanud ja temasse rännukihku süstinud ema.

Tunnustuseta Krisli Melesk siiski ei jäänud, sest sügisel ulatas J. K. Alpinismiklubi talle parima alpinisti rändauhinna. Margus Martin

Margus Kurm uurimislaev RS Sentinel pardal.

Madis Veltman

Margus Kurm

Oma silm on kuningas

Endise riigiprokuröri Margus Kurmi eestvõtmisel Estonia vraki juurde selle huku põhjusi uurima läinud ekspeditsiooni ja teadlaste meeskond võib tuua rahu ka kõige suuremate vandenõuteoreetikute hinge.

Selle aasta sügisel korraldati kahe nädala jooksul mastaapne eraalgatuslik, riiklikust uurimisest eraldi seisev uurimus, mille käigus tehti vrakist kümneid tuhandeid fotosid, koguti sadu tunde videomaterjali kaamerate ja sonaritega.

Nende andmete põhjal pannakse kokku suur raport, mis tehakse koos kogutud videote ja sonaripiltidega kõigile huvilistele avalikuks. Seda seetõttu, et aastate jooksul on Kurmi ja teiste kahtlejate hinnangul Estoniaga seonduvat katnud suur salastatuse loor ning liikvele on läinud pöörasena kõlavaid hukuteooriaid. Ühe sellise hõikas välja ka Kurm ise, kui rääkis aasta tagasi Postimehe otse-eetris võimalikust allveelaevast.

Samas kinnitas Kurm sel sügisel enne merele minekut, et kui uurimise tulemusel selgub, et kõige tõenäolisem huku põhjus oli – nagu ametlikus versioonis kinnitatakse – vöörivisiiri purunemine, on ta valmis sellega leppima. «Absoluutselt! Me ei ole üheski teoorias kinni,» ütles Kurm.

Et Kurm on olnud aastaid üks kõige valjuhäälsemaid kahtlejaid ja saanud ka teiste samamoodi mõtleivate inimeste toetuse, võib loota, et rahu ei leia nüüd mitte ainult üks mees, vaid suurem hulk inimesi, kel senini hingehaavad sees. Sander Punamäe

Tallinna börsi juht Kaarel Ots TextMagicu esimese börsipäeva kellahelistamise tseremoonial.

Eero Vabamägi

Kaarel Ots

Tallinna börsist sai IPOdroom

Tallinna börs on aastaid näinud kõvasti vaeva, et ettevõtteid börsile meelitada. 2021. aastal tabas börsi aktsiate avalike pakkumiste ja börsile tulemistele buum. Börsile lisandusid suisa seitsme ettevõtte aktsiad. Tallinna börs sai täiendust Enefit Greeni, Hepsori, Bercman Technologiesi, ELMO Rendi, TextMagicu ja Modera ning aasta lõpus ka Hagen Bikesi aktsiatena. Lisaks kaasasid täiendavaid aktsiaid välja lastes raha juba varem börsil olnud ettevõtted. Börsijuht Kaarel Otsal tuli palju helistada esimest kauplemispäeva sümboliseerivat börsikella. Et toimus teise samba reform, vabanes sealt väljavõtmise tõttu märkimisväärselt raha. Veidi tehti pensioni investeerimise kontosid (PIK). Osa sellest rahast jõudis ka kodubörsile. Investorite teadlikkus on kasvanud. Varsti võib alistuda 100 000 väärtpaberikonto piir, kus on vähemalt üks väärtpaber. Investorid spekulatsioonid rahalaeva börsile jõudmise üle. Augustis läksid börsil kauplemine ja aktsiate hinnaliikumised päris pööraseks. Septembris said inimesed raha kontole, kuid PIKide tegemise aktiivsus oli väike. 3. septembril sündis Tallinna börsiindeksil rekord 2141,55 punktil. Läänud aasta lõpus oli indeksi näit vaid 1343,72 punkti. Tipujärgse peataoleku murdsid aasta lõpu koondunud IPOd, mis muutsid investorid taas ahneks. Tallinna börs flirtis tõusu poolest isegi maailmas esikoha pärast, kuid nüüd on ehk lootus lõpetada kümne parima börsi

seas. See on väga tubli tulemus. Romet Kreek

Confido juhatuse liige Kadi Lambot.

Madis Veltman

Kadi Lambot

Confido meditsiiniimpeeriumi rajaja

Mitut äri juhtinud Kadi Lambotil (54) on kriisiaeg kulgenud teiselt ja seda mitte tervisevaldkonda kurnava koroonaviiruse tõttu – tema juhitava Confido meditsiiniimpeeriumi kliinikute kett on jõudsalt laienenud ning saavutanud linnapildis silmatorkava koha. Ta ujub koroonakriisis justkui vastuvoolu: mullu sügisel, ajal, mil paljud ettevõtted teadmatuses tuleviku ees tardusid ja oma arengu pausile panid, avas ta Tallinnas Veerenni tänaval Confido uhke uue peahoone. Seejärel tuli riburada pidi mitu kiirkliinikut Tallinna ja Tartu kaubanduskeskustesse.

Lambot on Confido käivet laienemisega tublisti kasvatatud ja seda isegi hoolimata mitmekuisest tööseisakust möödunud aastal. Kasumiga küll nii hästi ei läinud ja grupp jäi eelmisel aastal ligi 2,7 miljoni euroga kahjumisse.

See aga Lambotit ei heiduta, sest nii kiire kasvu perioodil on raamatupidamislik kahjum ootuspärane. Vastupidi, ettevõtte omanikud on mahukaid investeeringuid kavandades sellega arvestanud. Tuleval aastal loodab ta viia grupi ka võidukalt kasumisse. Merike Lees

Bolti juht Markus Villig.

Tairo Lutter

Markus Villig

Mees, kelle investorid üle kuldavad

27-aastane Bolti juht Markus Villig suutis tänavu teha rekordilise rahakaasamise: suvel saadi investoritelt 600 miljonit eurot ning nüüd arvatakse firma väärtus olevat kuue miljardi euro juures. Bolt laieneb hoogsalt ning püüab konkurente välja süüa. Hiljuti rääkis Villig Bloombergile, et firma plaanib juba uut rahasüsti

saada ning välistatud pole ka peatne börsiletulek. Villig on suutnud ligemale kaheksa aastaga ehitada üles maailmanimega ettevõtte, kus ainuüksi Eestis on tööl tuhatkond inimest. Kullereid ei jõua keegi kokku lugeda. Investoritele äri meeldib. Kuid päris pilvitu taevas Bolti kohal pole: Euroopa Liit tegi algatuse, mis võtab platvormitöö tugevamalt regulatsioonide alla. Kui seni on platvormid töötanud põhimõttel, et kullerid-teenusepakkujad on igaüks ise ettevõtja ja maksavad oma maksud ise ning platvormi asi on oma teenustasu sisse kasseerida, siis Brüsselis arvatakse, et päris nii ei saa. Kui algatus läbi läheb, saavad väga paljud kullerid endale töötaja staatuse ja seega õiguse näiteks miinimumpalgale, haigekassale, puhkusele ja tööõnnetusvastasele kaitsele. Liina Laks

LHV Grupi juht Madis Toomsalu.

Erik Tikan

Madis Toomsalu

Saladuslik Madis

«Kes on see Madis,» küsis abikaasa, kui luges Eero Epneri LHVst kirjutatud raamatut «Pangasaladus». Mina polnud seda raamatut siis veel lugenud ega osanud küsimusele vastata. Järgnevatelt lehekülgedelt selgus, et see oli Madis Toomsalu, kellest sai 2016. aasta detsembris LHV Grupi juhatuse esimees. Raamatus seisab ka, et panga asutaja ja suuromanik Rain Lõhmus seadis Toomsalule eesmärgiks kasvatada pangagrupi turuväärtus miljardi euron. Toona, mil LHV väärtus oli 200 miljonit eurot, tundus eesmärk utoopilisena, aga ei möödunud viit aastatki, kui LHVst saigi miljardifirma. Avalikkuse eest varju jääva Madis Toomsalu juhtimisel edeneb LHV nagu seitsmepenkoormasaabastes. Alguses peamiselt finantsturgudel tegelenud pangagrupp laieneb nii tegevusvaldkondades kui ka geograafiliselt. Londonisse saadeti Suurbritannia tütarfirmat esindama LHV Panga senine juht Erki Kilu. Värskeimate suundadena siseneti kindlustusturule ja alates lõppeva aasta novembrist saavad

väikeinvestorid mugavalt ja turvaliselt investeerida kübervaluutadesse. Tõnis Oja

Wise'i loojad Taavet Hinrikus ja Kristo Käärman.

Wise Press Kit

Kristo Käärman ja Taavet Hinrikus

Miljardimehed

Eestile on kombeks kaks miljardäri korraga, võiks parafraseerida president Lennart Meri kuulsat ütlust, sest ilmselt on vähe riike või kas üldse, kus ühel päeval pole ühtegi ja järgmisel on tervelt kaks miljardäri. Wise'i asutajatest Kristo Käärmanist ja Taavet Hinrikusest said juuli alguses, mil finantstehnoloogiaettevõtte aktsiad noteeriti Londoni börsil, Eesti esimesed miljardärid. Wise'i börsileminek ei olnud ajalooline sündmus mitte ainult Eestile, vaid väga oluline ka Cityle ehk Londoni finantskeskusele ja 219 aasta vanusele Londoni börsile. Wise'i noteerimine oli Londoni börsil esimene finantstehnoloogiaettevõtte otsenoteerimine, aga ka turuväärtuse järgi ajaloo suurim börsidebüüt üldse. Wise'i edukas noteerimine tugevdas Londoni börsi positsiooni maailma ühe juhtiva finantskeskusena. Kaks Eesti meest asutasid kümme aastat tagasi ja ehtasid üles ettevõtte, mis pole üksnes oma niši maailmaturu liidreid, vaid raputas rahvusvaheliste rahaülekannete valdkonnas kogu globaalset pangandussektorit. Tõnis Oja

Tallinn Enefit Green aktsia esimese kauplemispäeva tähistamine Energia Avastuskeskuses. Aavo Kärmas.

Mihkel Maripuu

Aavo Kärmas

Tuule jõul väljume energiakriisist

Aavo Kärmas (46) on kindel, et kui meil oleks praegu rohkem tuule- ja päikeseparke, ei peaks me elektri eest enam kunagi 1000 eurot megavatt-tunni eest maksma. Paraku pole Eestisse 2013. aastast ühtegi uut tuulikut rajatud. Kärmasel ei maksaks praeguses olukorras otsida mitte niivõrd süüdlasi, kui võrd lahendusi ning hea tahtmise korral annaks kõikide asjaosaliste pühendudes aastatesse venivaid tööprotsesse kiirendada. Aega veel läheb – Enefit Green loodab Eestis avada järgmise uue tuulepargi alles 2024. aastal, kuid juba 2025.

aastaks loodetakse tootmisvõimsusi praegusega võrreldes kasvatada koguni 2,3 korda.

Kärmasel õnnestus lisaks energiafirma edukale juhtimisele sügisese ülimenuka IPOga pöörata skeptilisem rahvas ka investeerimise usku. Märkimiskorraldusi esitas rekordiliselt üle 60 000 jaeinvestori, nende hulgas suur hulk neid, kes tegid seda esimest korda või olid pärast eelmist kriisi börsist kui katkust eemale hoidnud. Enne Enefit Greeni juhtis Kärmas Eesti Posti ja tema hinnangul tuleks ka see pandeemia ajal kasumit kasvatav ettevõtte kindlasti lähiajal investorite rõõmuks börsile tuua. Erkki Erilaid

Molekulaarbioloog Mardo Kõivomägi oma laboris.

Erakogu

Mardo Kõivomägi

Nobeli auhinna seeme on idanema läinud

Tartu Ülikooli loodusteadlane Mardo Kõivomägi on Stanfordin uurija. Novembris avaldas ta ajakirjas Science artikli, millega keeras pea peale senise ettekujutuse sellest, millistel asjaoludel hakkavad rakud paljunema. Seni arvatu järgi algas raku pooldumine osana Goldbergi masinast – teate küll neid sündmuste ahelaid, kus doominokivid kukuvad ja midagi veereb-käivitub. Ehk on pidur, mis võetakse maha, ja alles siis algab raku pärilikkusaine ja kõige muugi paljundamine. Ei midagi sellist, on Kõivomägi kaastöolistega kindlaks teinud. Selleks on kulunud kümnekond aastat. Paljundamist takistab molekulaarne pidur, nagu käsipidur autol, mis ei lase sel kaldus teed pidi alla vajuda. Teisalt ketravad muud rakuprotsessid omasoodu edasi. Kui olud muutuvad soodsaks – ja see pole käsipiduriga üldse seotud –, vajutatakse gaas põhja. Ning rakk pooldubki, kui käsipidur enam vastu ei pea. See on lihtustus, kuid selle tulemusena tekib juba selgem pilt, kuidas kontrollida rakkude kontrollimatut kasvu. Näiteks vähki.

Aga õpikuid tuleb juba ümber kirjutama asuda. Marek Strandberg

Eesti Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere.

Madis Veltman

Tarmo Soomere President jäi teadusele

Mitte poliitikatäht, vaid matemaatik – teaduste akadeemiat juhtiv Tarmo Soomere avaldas juba varakevadel valmisolekut Kadriorgu suunduda. Nimi kõlas soosivalt ka rahvasuus, peaasi et ei tuleks taas keegi «võõras».

Poliitikud olid ettevaatlikud. Oli ju nendegi seas mitut võimalikku kandidaati combatud. Kuid spekulatsioonide ajal oli Soomere andnud end ühiskonnale puremiseks ja see talle üheks komistuskiviks ka sai.

Kes on ekskaasad, kellega on lapsed? Miks koolis kiusati ja mis seos on kirikuga? Isegi kui ta vastuseid ei andnud, oli üksjagu aega, et need minevikust välja tuhnida ja hinnata, kas president oleks meile ikka püham kui paavst ise.

Järjekordsed ummikusse jooksnud presidendivalimised lõhkunuks presidendi institutsiooni mainet. Riigikogus rõhutati kindlameelselt: president tuleb parlamendis ära valida. Soomeres nähti soliidisust, intelligentsust, võimalikku sildade ühendajat, ent sellest ei piisanud ja teadlane ei jõudnud hääletusenigi.

Küll aga teatakse nüüd märksa laiemalt, kes on Tarmo Soomere – seegi ju võit. Brita-Maria Alas

Viroloog Irja Lutsar.

Tairo Lutter

Irja Lutsar

Meie Irja

«Irja ei ole keelanud meil täna siin koguneda,» ütles üks tuntud muusik suvel enne kontserdi algust. «Jaa, aga Lutsar ütles selle uue tüve kohta, et...» kõlab sõbrannadevahelises telefonivestluses. Irja Lutsari nimi on kahe ja poole aasta jooksul saanud nii tuttavaks, et tema nime teavad isegi lasteaialapsed. Irja Lutsar on koroonajutu esinägu ja jäänud selleks ka siis, kui tema kolleegid on vaiksemaks jäänud ja rohkem erialasele tööle

pühendunud.

Kui Irja Lutsar 2019. aastal valitsuse moodustatud teadusnõukoja liikmeks kutsuti, oli tal juba muljet avaldav karjäär viroloogina ja mikrobioloogina selja taga. Avalikus ruumis on teda kirjutud ja kiidetud. Sotsiaalmeedia ja kommentaariumid on vahel nii armutud, et nõrgematel tekiks tahtmine oma urgu tõmbuda. Küll on jutuks tema kõrvarõngad ja kas juuksejuured on värvitud. Paratamatus šovinistlikus riigis, kus näiteks keegi ei tunne muret, et professor Meritsal ja doktor Popovil on juukseasv hoopis puudu. Ja paljusid isiklikke solvanguid ja ähvarduskirju ning kõnesid ei tea avalikkus sootuks.

Mõni noorem ja nõrgem naine oleks selle peale juba pisut haige ning aretaks tõukoeri või tegeleks maal käsitööga. Aga mitte nõukogude tuultes karastunud professor Lutsar, kes panustas tegelikult oma erialasse juba siis, kui Hiina oli kõikides mõõdikutes allapoole arvestust ning keegi ei arvanud, et kogu meie elu ja olme on ühel hetkel suures osas made in China nagu sealt tulnud viiruski. Betty Ester-Väljaots

Andi Hektor.

Gscan

Hannes Plinte.

Gscan

GScan – Hannes Plinte ja Andi Hektor Taevane võluvihm ja õnnelik juhus

«Kas saaks eemalt kindlaks teha, mitu inimest on autos, ka peidetult?» küsis võimuesindaja. Plinte vastas, et muidugi saaks. Tema juhtida oli siis ettevõtte, mis lõi Eesti piiride kaitseks lahendusi. Hannes Plintel polnud siis aimugi, kuidas seda täpselt teha. Samas kavandati Euroopa tuumauuringute keskuses (CERNis) järjekordset eksperimenti. Selleks oli kilomeetrite viisi vaja uusi materjale. Pikki peeneid voolikuid, millesse suure energiaga osakese sattumisel seal valgussähvatus tekiks. Sellest sai Gscani – müüontomograafia ettevõtte – üks nurgakividest. Müüoneist teatakse üle 80 aasta. Need tekivad Maa atmosfääri piiril, kui sinna põrutavad sisse pea valguse

kiirusega liikuvad kosmiliste kiirte osakesed. Neist saavad seal müüonid. Neid pole palju – 10 000 tükki, mis igas minutis iga ruutmeetri kohta Maale jõuab. See «võluvihm» aga annabki meile teada, tungides läbi kõigist teadaolevatest materjalidest, kui palju on inimesi autos, mille sisse me ei näe või kui palju on seal peidetud mürke või lõhkeinet. Nüüd teavad Plinte ja Hektor ka seda, et nende müüonipüüdurid on nii head, et neid võib vaja minna ka allveelaevade täppisjuhtimiseks ookeanisügavustes, kuhu GPSi signaalid ei küüni. Tulevikus aga lebate veerand tundi apteegis müüondetektori ees ja saate teada, kas te luud on hõrenemas. Nähtavaks tehtud müüonid on sama kõva sõna, kui seda oli 126 aasta eest leiutatud röntgenpildistamine. Marek Strandberg

Paavo Järvi.

Sander Ilvest

Paavo Järvi Parima orkestriteos

Gramophone on klassikalise muusika üks tähtsamaid ajakirju ja selle auhinnad veel tähtsamad. Nende tähtsus on samas suurusjärgus Grammydega, mõne arvates isegi suurem.

Parima orkestriteose kategoorias pärjati tänavu Frankfurdi Raadio Sümfooniaorkestri plaat «Franz Schmidt Complete Symphonies», mille dirigent oli Paavo Järvi.

Ajakiri rõhutas, et salvestisega pööratakse Franz Schmidtile (1874–1939) ja tema neljale sümfooniale väärilist tähelepanu.

Selle võrdlemisi vähe tuntud Austria helilooja teosed olla üldse ühed Järvide pere lemmikud, tema muusikaga on töötanud ka Neeme Järvi ja Kristjan Järvi. Schmidt muusikat on iseloomustatud Viini klassikalise-romantilise liini, à la Schubert, Brahms, Bruckner jne, jätkajana.

2015. aastal valiti Paavo Järvi Gramophone'i aasta artistiks.

Samuti avati mõni nädal enne Gramophone'i auhinda Järvi juhatusel renoveeritud legendaarne Zürichi Tonhalle kontserdimaja. Kui see maja 1895. aastal esimest korda ilma loodi, avas selle Johannes Brahms. Järvi on kolmandat hooaega ka Zürichi Tonhalle orkestri peadirigent ja kunstiline juht. Janar

Ala

Ooperilaulja Ain Anger.

Erik Prozes

Ain Anger

Metropolitan Opera laval

Alates lõppevast aastast võime uhkusega faktikindlalt väita, et eestlastest ooperisoliste on jõudnud lavale kõigis maailma parimates ja prestiižseimates ooperimajades. Viimane, mis neist veel võtmata oli, langes 28. septembril, kui Saaremaalt pärit bass Ain Anger laulis New Yorgi Metropolitan Opera laval kroonik Pimeni osa Modest Mussorgski ooperis «Boriss Godunov». New Yorgi Metropolitan Opera on koos Milano La Scala, Londoni Covent Gardeni, Moskva Suure Teatri, Pariisi Rahvusooperi ja Viini Riigiooperiga üks maailma kõige kuulsamaid, rikkamaid, parimaid ja prestiižsemaid ooperimaju. Tänavu suvel oma 50. sünnipäeva tähistanud Anger tegi kuni 17. oktoobrini kaasa kuues «Godunovi» etenduses. Ameerika Ühendriikides debüteeris Ain Anger 2002. aastal, kui oli peaosas Rodion Štšedrini ooperi «Võlutud rändur» maailmaesiettekandel Metropolitan Opera kõrvalmajas, New Yorgi Avery Fisher Hallis. Alvar Loog

Filmiprodutsent Riina Sildos.

Konstantin Sednev

Riina Sildos Võimas filmikultuuri mootor

Soome-Eesti-Venemaa koostööfilm «Kupee nr 6» võitis sel suvel Cannes'i rahvusvahelisel filmifestivalil grand prix' ja nomineeriti parima filmi Kuldgloobusele! Ööl vastu kolmapäeva selgus, et see jõudis ka (ootuspäraselt) parima rahvusvahelise Oscari eelvalikusse.

Muidugi au režissöör Juho Kuosmanenile ja Eesti stsenaaristitandemile Livia Ulman – Andris Feldmanis ning suurepärasele näitlejatele, aga vundamendi selleks suurepäraseks tööks rajas Eesti-poolne kaasprodutsent Riina Sildos. Ja mitte ainult «Kupee», Sildose kontol on ligi

veerandsada filmi, mis kõnetanud võimsalt Eesti publikut ja/või saanud arvestatavat rahvusvahelist tähelepanu. «Eesti 100» filmiprogrammi pärl «Seltsimees laps» on värskelt meeles, aga meenutage ka «Klassi» (2007), «Eestlannat Pariisis», «Lottet ja kuukivi saladust» jne.

Peale filmitootmise on Sildos säranud filmiajakirjanikuna nii raadios, teles kui ka kirjutavas pressis, mh on ta Eesti filmiajakirjanike ühingu asutajaliige. Võimas filmikultuuri mootor on see inimene! Hendrik Alla

Režissöör Peeter Rebane.

Mihkel Maripuu

Peeter Rebane Lõpuks oma film

Aastaid läks aega, enne kui äri- ja filmimehe Peeter Rebase täispika mängufilmi debüüt linale jõudis. Aga sel aastal see BFI Flare'i LGBTIQ+ filmifestivalil esilinastunud töö lõpuks Eesti publikut raputama pääses. Esilinastus toimus muidugi Alexela kontserdimajas, mis asub Solarise keskuses. Just Rebane oli see mees, kes astus 2006. aastal Keskerakonna liikmeks (kümme aastat hiljem astus jälle parteist välja), lootes, et saab partei ridades kultuurielu edendada. Selle käigus rajas ta Raine Karbi projekteeritud poliitharidusmaja asemele ka toona kultuurikeskusena välja reklaamitud Solarise keskuse, kus tegutseb lisaks kontserdisaalile ka kaks kino.

Aga mitte ainult filmikunsti ei edenda Rebane, koos vend Priiduga loodud meelelahutuskontsern GDB on Eesti publikule toonud läbi aastate sellise kaliibriga artiste nagu Madonna, Robbie Williams, Sting, Elton John, Lady Gaga, Metallica jne. Rebasel on haaret! Hendrik Alla

Eesti epeenaiskond: Erika Kirpu, Julia Beljajeva, Katrina Lehis, Irina Embrich.

Tairo Lutter

Epeenaised

Esimese ühiskulla arhitektid

Tänavu suvel veendusid kõik eestlased, et Alexander Dumas'i oli õigus, kui ta kirjutas: üks kõigi ja kõik ühe eest. Sest 27. juulil kell 13.40, kui Tokyos algas naiste epeevehklemise olümpiafinaal, töötasid televiisorid kõikjal üle Eesti ning nende ees närisid kohusetundlikult küüsi kõik kaasmaalased.

Ning 57 minutit ja kümme küünt hiljem oligi Eesti saanud pärast 2008. aasta Pekingi mängu juurde olümpiakulla. Ent sel korral ei tõusnud poodiumi kõrgeimale astmele mitte üks sportlane, vaid koguni neli. Julia Beljajeva, Erika Kipru, Irina Embrich ja Katrina Lehis tõid Eestile ajaloo esimese võistkondliku olümpiakulla.

Tol ning ka järgmistel päevadel ei huvitanud eestlasi koroonanumbrid, Ukrainas toimuv ega ka see, mis meie dopingupatustest suusatajatest ning treeneritest õigupoolest saab. Olümpiavõit pühkis, vähemalt ajutiselt, meie mured ning andis võimaluse ühiselt rõõmu tunda.

Seda rõõmu tuletati ühel sügisesel kaamoseõhtul meile ka meelde, kui Eesti epeenaiskond valiti Tokyo olümpia parimaks naiskonnaks, mille liikmed võistlesid ka individuaalturniiril. Karl Juhkami

Tennisist Anett Kontaveit.

Sander Ilvest

Anett Kontaveit

Tenniseaasta hooajalõpukomeet

See, et Anett Kontaveit kuulub, või vähemalt võiks kuuluda, naiste tenniseliiti, sai siinsetele spordisõpradele selgeks juba hulk aega tagasi. Täpsemalt 2016. aastal, kui ta esimest korda esisajasse murdis.

Aasta hiljem õnnestus tal kerkida juba esikolmekümnesse ning 2018. aasta 31. detsembriks ka maailma teise kümnesse. Aegamisi tipu poole rühkides jõudis ta 2019. aasta 1. aprilliks juba 14. tabelireale, kuid seejärel tuli sein ette.

Järgnes pikk periood, kus Kontaveit esines hästi, kuid mitte hiilgavalt ning kuna esikümne mängijate murdmine osutus arvatust keerulisemaks, hakkas ta ka ise endas kõhklema.

Mõranema hakanud enesekindlust aitas tänavu suvel taastada viimaks Dmitri Tursunov, kelle juhendamisel võitis eestlanna neli turniiri järjest, kvalifitseerus WTA aastalõputurniirile ning murdis maailma edetabelis esikümnesse. Seda, kuhu see tee edasi viib, teab vaid tennisejumal. Karl Juhkami

Maadleja Epp Mäe.

Eero Vabamägi

Epp Mäe

Maadluse uhkuse taastaja

2021. aasta algas Eesti maadlusele halvimal võimalikul viisil, kui jaanuaris ilmnes, et Londoni olümpiahõbeda ja kahekordse maailmameistri Heiki Nabi kehast on leitud keelatud aine letrosooli jälgi. 12 kuud hiljem ootab see saaga endiselt lahendust, kuid vähemalt saavad maadlusinimesed praegu kergendatult hingata: too dopingusaaga ei jäänud tänavust aastat defineerima.

Selle eest tuleb neil suur kummardus teha Epp Mäele, kes kruttis ajaratta justkui sada aastat tagasi – aega, mil maadlejad töid Eestile medaleid peaaegu igalt tiitlivõistluselt. Tudust pärit Mäe krooniti esmalt aprillis Vana Maailma tšempioniks, millele lisandus oktoobris põlvevigastuse kiuste ka hõbemedal maailmameistrivõistlustelt.

Ning olgugi et aasta tähtsaimal võistlusel ei õnnestunud Ahto Raska hoolealusel soovitud resultaati teha – Mäe sõitis Tokyo olümpiale ju medali järele –, tuleb kahe tiitlivõistluste medaliga aastale tervikuna ikkagi hindeks viis panna. Sest sellise tembuga olid kaasmaalastest varem hakkama saanud vaid Kristjan Palusalu ja Ago Neo, kes aga võistlesidki kahes eri maadlusliigis. Karl Juhkami

Suusaspordlane Kelly Sildaru.

Madis Veltman

Kelly Sildaru

Valu kiuste kõrgel poodiumil

Üliedukas freestyle-suusataja Kelly Sildaru tähistas 17. veebruaril 19. sünnipäeva. Sama päeva õhtul rullus ETV saates «Pealtnägija» lahti lugu, kus ta rääkis, et on olnud perevägivalla ohver. «Ma tunnen, et pole ise mitte midagi valesti teinud,» sõnas 2019. aasta rennisõidu maailmameister.

Seda, et Sildarude perekonna kahe leeri – Kelly ja ema Lilian ning Henri ja isa Tõnis – vahelt on läbi jooksnud must kass, teati varemgi, kuid kuni tolle paljastuseni oli avalikkus arusaamal, et tegemist on ennekõike rahatüliga. Paraku on kogu saaga tunduvalt keerulisem ja mitmetahulisem ning mõistagi mõjutab ka talendikate noorsportlaste elu.

Näiteks pani rahatüli põntsu Henry Sildaru Pekingi olümpiaunistusele, mis, tõsi küll, kuuluski pigem ulmevaldkonda, ent oli siiski matemaatiliselt võimalik. Seda kõike arvesse võttes tuleb Kellyt veel enam tunnustada, sest vähemalt välisel vaatlusel pole ta lasknud keerulisest olukorrast ennast liiga mõjutada ning nopib kõikvõimalikelt võistlustelt endiselt poodiumikohti. Karl Juhkami

Mia Belle Trisna tuli sünge lapsepõlvelooga välja, et tõsta inimeste teadlikkust.

Kuvatõmmis Videost

Mia Belle Trisna

Spordi valukohtade valgustaja

Märtsi alguses vallandas praegu Mia Belle Trisna nime kandev endine jalgpallur «Õhtu!» saates pihtimusega, kuidas mitukümmend aastat vanem treener Getulio Aurelio Fredo võttis temalt 14-aastasena süütuse, maavärina, mille järeltõuked pole ilmselt kaugeltki lõppenud.

Pärast Trisna ülestunnistust tuli lühikese ajaga päevavalgele veel mitu samalaadset juhtumit. Esmalt Elva juhtum, kus jalgpallitreener Marek Naaris saatis alaealistele naismängijatele endast alastipilte. Seejärel jõudis ots korvpalli kätte ning Getulioga samalaadsete süüdistustega seoses tuli aru anda pikalt neidude koondiseid tüürinud Marek Koitlal.

Puutumata ei jäänud ka kolmas suur pallimäng ehk võrkpall, kus

võeti ette nüüd juba 14 aastat surnud Raimund Pundi omaaegne laste väärkohtlemine Eesti spordigümnaasiumis.

Samasuguseid juhtumeid on veel ja veel, kuid säärane hädavajalik puhastumine sai alguse just Trisnast, kes ka ise saates ütles: «Ma ei tee seda enda pärast, vaid pigem selle pärast, et tõsta ühiskonnas teadlikkust.» Karl Juhkami

Ujumistalent Eneli Jefimova.

Sander Ilvest

Eneli Jefimova

Kõigi aegade nobedaim 14-aastane

Kuus aastat tagasi vaimustuti Maarjamaal suuskadel imetrikke tegevast Kelly Sildarust, kes ristiti kärmelt imelapseks, kes hakkab Eesti sporti kätel kandma. Kuigi kulda ja karda, eesotsas täiskasvanute MM-tiitliga, on tulnud, pole Sildaru tähelend mitme vigastuse tõttu kujunenud siiski nõnda ulmeliseks, kui unenägudes soovitud.

Eesti ujumisringkondades nähakse juba paar aastat sama suurt talenti 14-aastasest Jefimovas, kes tänavu tutvustas ennast ka laiemale avalikkusele. Tokyo olümpial poolfinaali jõudnud tütarlaps pani ilusale aastale punkti novembrikuisel lühiraja EMil, kus tõusis poodiumi teisele astmele. Seda siis täiskasvanute, mitte omaealiste konkurentsis.

Kui rääkida omaealistest, siis Jefimova 100 meetri rinnuliujumise aeg 1.04,25 on kuni 14-aastaste maailmarekord. Virtuaalsele pjedestaalile mahub eestlanna ka alla 18-aastaste võrdluses, sest kiiremini on kaheksa basseiniotsa läbinud vaid leedulannast Londoni olümpiavõitja Rūta Meilutytė (1.02,36, seda 16-aastasena) ja Itaalia imelaps Benedetta Pilato (1.03,55, seda 15-aastasena). Karl Juhkami